Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
GIOVANNIHO PITRUZZELLY
přednesené dne 7. května 2020[1]

Věc C-132/19 P

Groupe Canal +
proti

Evropské komisi

„Kasační opravný prostředek – Hospodářská soutěž – Kartelová dohoda – Distribuce televizního vysílání – Územní exkluzivita – Nařízení č. 1/2003 – Článek 9 – Rozhodnutí, kterým se závazky prohlašují za závazné – Zneužití pravomoci – Předběžné hodnocení – Právní a hospodářský kontext – Proporcionalita – Povinnost Komise zohlednit úvahy týkající se použití čl. 101 odst. 3 SFEU – Smluvní práva třetích stran – Ochrana“

I. Úvod

1. Nynější řízení vychází z napadení rozhodnutí Evropské komise, kterým byly závazky, které nadnárodní výrobce audiovizuálního obsahu přijal v reakci na výhrady týkající se hospodářské soutěže, jež vyjádřila Komise při zahájení šetření, prohlášeny za závazné.

2. Tyto výhrady se týkaly údajné vertikální dohody zaměřené na rozdělení vnitřního trhu na vnitrostátní úrovni prostřednictvím smluvních ustanovení, která nadnárodnímu výrobci a provozovateli vysílání ve Spojeném království a Irsku zajišťovala licenci na absolutní územní exkluzivitu.

3. Rozhodnutí Komise přijmout a prohlásit nabídnuté závazky za závazné bylo napadeno francouzským provozovatelem vysílání, který je třetí stranou ve vztahu k řízení, do kterého vstoupil až později, kterému nadnárodní společnost oznámila výše uvedené závazky za účelem sdělení toho, že nadále již nemá v úmyslu vyžadovat dodržování smluvních ustanovení, která mu poskytovala absolutní územní exkluzivitu na francouzském trhu.

4. Mezi různými důvody kasačního opravného prostředku jsou zásadní právní otázky, obsažené ve třetím a čtvrtém důvodu kasačního opravného prostředku, na které se ve svém stanovisku zaměřím, jak požadoval Soudní dvůr, tyto tři: 1) nezbytnost zahrnout jednání, které je předmětem výhrad v oblasti hospodářské soutěže, do právního a hospodářského kontextu; 2) otázka, zda Komise musí při přijetí rozhodnutí podle článku 9 nařízení č. 1/2003 zohlednit úvahy týkající se uplatňování čl. 101 odst. 3 SFEU; 3) otázka dodržování zásady proporcionality ze strany Komise při prohlášení závazků navržených podnikem za závazné, se zvláštním odkazem na účinky rozhodnutí přijatého podle článku 9 nařízení č. 1/2003 ve vztahu ke třetím osobám, zejména pokud závazky podniku, který je

1 – Původní jazyk: italština.

adresátem tohoto rozhodnutí, které jsou poté Komisí prohlášeny za závazné, sestávají z jednostranného prohlášení o tom, že nadále nebude dodržovat některá ustanovení dohody mezi tímto podnikem a jiným podnikem, který jelikož nebyl předmětem šetření, nenavrhl ani nesdílel nabídku těchto závazků.

II. Právní rámec

5. Třináctý bod odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy [nyní články 101 a 102] [2] stanoví následující:

„Pokud během řízení, které by mohlo vést k zákazu dohody nebo jednání, nabídnou podniky Komisi závazky takové povahy, že reagují na její výhrady, měla by mít Komise možnost přijímat rozhodnutí, kterými prohlásí tyto nabídky pro dotyčné podniky za závazné. Taková rozhodnutí týkající se závazků by měla konstatovat, že pominuly důvody pro zásah Komise, aniž by však řešila otázku, zda došlo nebo ještě dochází k protiprávnímu jednání. Takovými rozhodnutími není dotčeno právo orgánů pro hospodářskou soutěž a soudů členských států v takových případech činit závěry a rozhodovat […]“

6. Dvacátý druhý bod odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 stanoví následující:

„Aby bylo zajištěno dodržování zásad právní jistoty a jednotného provádění pravidel hospodářské soutěže Společenství v systému souběžných pravomocí, je nutno zabránit vzájemně si odporujícím rozhodnutím. Je proto nezbytné vyjasnit v souladu s judikaturou Soudního dvora dopad rozhodnutí a postupů Komise na soudy a orgány pro hospodářskou soutěž členských států. Rozhodnutí o závazcích přijatá Komisí nemají vliv na pravomoc soudů a orgánů pro hospodářskou soutěž členských států používat články 81 a 82 Smlouvy.“

7. Kromě toho článek 9 nařízení č. 1/2003 stanoví, že:

„1. Pokud Komise zamýšlí přijmout rozhodnutí, které nařizuje ukončení protiprávního jednání, a dotyčné podniky nabídnou Komisi závazky takové povahy, že reagují na její výhrady, může Komise svým rozhodnutím prohlásit tyto nabídky pro dotyčné podniky za závazné. Takové rozhodnutí může být přijato na dobu určitou a musí konstatovat, že pominuly důvody pro zásah Komise.

[…]“

III. Skutkový stav, řízení a napadený rozsudek

A. Kontext sporu

8. Dne 13. ledna 2014 zahájila Komise šetření týkající se možného omezování při poskytování placených televizních služeb v rámci licenčních dohod uzavřených mezi šesti americkými studii filmové produkce a hlavními evropskými provozovateli placeného vysílání.

9. V rámci výše uvedeného šetření Komise dne 23. července 2015 zaslala oznámení námitek společnostem Paramount Pictures International Ltd, se sídlem v Londýně (Spojené království) a Viacom Inc., se sídlem v New Yorku (Spojené státy americké), která je mateřskou společností prvně uvedené společnosti (dále jen společně „Paramount“).

2 – Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205.

10. V tomto oznámení Komise uvedla svůj předběžný závěr ohledně neslučitelnosti některých ustanovení obsažených v licenčních dohodách, které společnost Paramount uzavřela se společnostmi Sky UK Ltd a Sky plc (dále jen společně „Sky“), s článkem 101 SFEU a článkem 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „EHP“).

11. Komise podrobně zaměřila svá šetření na dvě související ustanovení obsažená v licenčních dohodách uzavřených se společností Sky.

12. Účelem prvního ustanovení bylo zakázat nebo omezit schopnost společnosti Sky kladně reagovat na nevyžádané nabídky nákupu služeb distribuce televizního vysílání ze strany spotřebitelů s bydlištěm v EHP, avšak mimo Spojené království a Irsko. Druhé ustanovení naopak uložilo společnosti Paramount, aby v rámci dohod, které uzavřela s provozovateli vysílání se sídlem v EHP, avšak mimo Spojené království, těmto provozovatelům zakázala nebo jim omezila možnost reagovat kladně na nevyžádané nabídky nákupu služeb distribuce televizního vysílání ze strany spotřebitelů s bydlištěm ve Spojeném království nebo Irsku.

13. Rozhodnutím ze dne 24. listopadu 2015 bylo společnosti Groupe Canal + (dále jen „GCP“) povoleno účastnit se řízení jako jiná zúčastněná osoba ve smyslu čl. 13 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 [3].

14. Dopisem ze dne 4. prosince 2015, nadepsaným „Informace o povaze a předmětu řízení v souladu s čl. 13 odst. 1 nařízení (ES) č. 773/2004“, sdělila Komise mimo jiné společnosti GCP své právní posouzení týkající se použití článku 101 SFEU na skutkový stav v projednávané věci a předběžné závěry v tomto ohledu. Podle těchto předběžných závěrů měla Komise v úmyslu přijmout rozhodnutí určené společnosti Sky a všem vyšetřovaným filmovým studiím, že tyto subjekty porušily článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o EHP a že se jim ukládají pokuty a nařizuje ukončení protiprávního jednání a zdržení se jakéhokoli opatření, které by mohlo mít stejný nebo podobný cíl či účinek.

15. Po zahájení řízení a předběžném hodnocení ze strany Komise navrhla společnost Paramount dne 15. dubna 2016 Komisi závazky, aby reagovala na výhrady vznesené Komisí, jak stanoví článek 9 nařízení č. 1/2003.

16. Poté, co Komise obdržela připomínky od dalších zúčastněných osob, včetně GCP, přijala rozhodnutí napadené u Tribunálu (dále jen „napadené rozhodnutí“) [4], které v článku 1 stanoví, že závazky uvedené v příloze jsou závazné pro společnost Paramount, jakož i její právní nástupce a dceřiné společnosti po dobu pěti let ode dne oznámení tohoto rozhodnutí.

17. Zejména ustanovení 1 odst. 9 přílohy napadeného rozhodnutí uvádí různé typy ustanovení, která jsou předmětem řízení (dále jen „relevantní ustanovení“), jež se týkají jak přenosu audiovizuálního obsahu přes satelit, tak jejich přenosu přes internet.

18. V případě satelitního přenosu jde jednak o ustanovení, podle něhož přijímání vysílání mimo licencované území (overspill) nepředstavuje porušení smlouvy ze strany provozovatele televizního vysílání, pokud takové přijímání vědomě nepovolil, a jednak ustanovení, podle kterého přijímání vysílání na území, na které se vztahuje licenční smlouva, nepředstavuje porušení smlouvy ze strany společnosti Paramount, pokud neumožnila dostupnost dekodérů od třetích stran na tomto území.

3 – Úř. věst. 2004, L 123, s. 18; Zvl. vyd. 08/03, s. 81.

4 – Věc AT.40023 – Přeshraniční přístup k placenému televiznímu vysílání ze dne 26. července 2016.

19. Pokud jde dále o přenos přes internet, jde zaprvé o ustanovení, které ukládá provozovatelům televizního vysílání, aby zabránili stahování televizního obsahu nebo jeho sledování v reálném čase (streaming) mimo licencované území, zadruhé o ustanovení, podle kterého zobrazování obsahu prostřednictvím internetu (Internet overspill) na území, na něž se vztahuje licenční smlouva, nepředstavuje porušení smlouvy ze strany společnosti Paramount, pokud stanovila provozovatelům televizního vysílání povinnost používat technologie, které brání takovému zobrazování, a zatřetí o ustanovení, podle kterého zobrazování televizního obsahu prostřednictvím internetu mimo licencované území nepředstavuje porušení smlouvy ze strany provozovatele televizního vysílání, pokud používá technologie bránící takovému zobrazování.

20. Kromě toho z ustanovení 1 třetího pododstavce přílohy napadeného rozhodnutí vyplývá, že pojem „povinnosti provozovatele televizního vysílání“ odkazuje na ustanovení zakazující provozovateli televizního vysílání, aby kladně reagoval na nevyžádané nabídky spotřebitelů s bydlištěm v EHP, avšak mimo území, na kterém má provozovatel právo poskytovat televizní vysílání, anebo na ustanovení, která jsou těmto ustanovením rovnocenná. Dále pojem „povinnosti společnosti Paramount“ odkazuje na ustanovení ukládající společnosti Paramount, aby provozovatelům televizního vysílání nacházejícím se v EHP, avšak mimo území, pro něž mají výhradní práva na televizní vysílání, zakázala reagovat na nevyžádané nabídky spotřebitelů s bydlištěm v těchto oblastech, anebo na rovnocenná ustanovení.

21. Podle ustanovení 2 přílohy napadeného rozhodnutí přijala společnost Paramount ode dne oznámení napadeného rozhodnutí následující závazky. Zaprvé společnost Paramount neuzavře ani neprodlouží či nerozšíří platnost relevantních ustanovení v rámci licenčních smluv, jak jsou definovány v téže příloze (bod 2.1). Dále, pokud jde o stávající licenční dohody týkající se produkce placeného televizního vysílání (existing Pay-TV Output Licence Agreements), nebude činit právní kroky za účelem prosazování dodržování povinností provozovatelů televizního vysílání [bod 2.2 písm. a)]. Pokud jde o stejné dohody, nebude dodržovat ani jednat s cílem přímo či nepřímo dodržet „povinnosti společnosti Paramount“ [bod 2.2 písm. b)]. Konečně sdělí společnosti Sky ve lhůtě deseti dnů od oznámení napadeného rozhodnutí a všem dalším provozovatelům televizního vysílání usazeným v EHP do jednoho měsíce od uvedeného oznámení, že nebude činit právní kroky za účelem prosazování dodržování relevantních ustanovení ze strany provozovatelů televizního vysílání (bod 2.3).

22. GCP uzavřela se společností Paramount licenční dohodu o produkci placeného televizního vysílání (Pay Television Agreement), která vstoupila v platnost dne 1. ledna 2014 (dále jen „dohoda ze dne 1. ledna 2014“). Článek 12 uvedené dohody stanoví, že oblast, na kterou se dohoda vztahuje, se člení na území s „výhradními právy“, která zahrnují zejména Francii, a na jedno území „s nevýhradními právy“ zahrnující Mauricius. Článek 3 dohody ze dne 1. ledna 2014 dále stanoví, že společnost Paramount sama nebude vykonávat přenosová práva na území s výhradními právy ani k tomu nebude opravňovat třetí osoby. Příloha A.IV této dohody upřesňuje povinnosti žalobkyně, pokud jde o používání geofiltračních technologií, které brání přenosu vysílání mimo území, pro které je poskytnuta licence.

23. Dopisem ze dne 25. srpna 2016 informovala společnost Paramount žalobkyni o závazku uvedeném v bodě 2.2 písm. a) přílohy napadeného rozhodnutí a následně upřesnila, že nebude činit právní kroky za účelem prosazování relevantních ustanovení ze strany provozovatele televizního vysílání a zbavuje ho veškerých povinností vyplývajících z relevantních ustanovení. Společnost Paramount v témže dopise rovněž upřesnila, že pojem „povinnost provozovatele televizního vysílání“ má tentýž význam jako pojem uvedený v příloze napadeného rozhodnutí. Dopisem ze dne 14. října 2016 odpověděla žalobkyně na uvedené oznámení a zdůraznila, že závazky přijaté v rámci řízení, které zahrnuje pouze Komisi a společnost Paramount, jsou vůči ní neúčinné.

B. Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

24. Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 8. prosince 2016 podala GCP na základě článku 263 SFEU žalobu znějící na zrušení sporného rozhodnutí.

25. Kromě toho usnesením ze dne 13. července 2017, Groupe Canal + v. Komise[5], bylo Bureau européen des unions de consommateurs (Evropská organizace spotřebitelů) (dále jen „BEUC“) povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání Komise. Týmž usnesením bylo společnostem Union des producteurs de cinéma (UPC), European Film Agency Directors (dále jen „EFADs“) a C More Entertainment AB povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání GCP. Kromě toho rozhodnutím předsedy pátého senátu Tribunálu ze dne 13. července 2017 bylo povoleno vedlejší účastenství Francouzské republiky na podporu návrhových žádání GCP.

26. Na podporu své žaloby uplatnila GCP čtyři žalobní důvody: i) první týkající se zjevně nesprávného posouzení, pokud jde o slučitelnost relevantních ustanovení s článkem 101 SFEU; ii) druhý týkající se porušení článku 9 nařízení č. 1/2003, pokud jde o identifikaci problémů, které vyvstaly z uložených závazků; iii) třetí týkající se porušení zásady proporcionality; iv) čtvrtý týkající se zneužití pravomoci.

27. Rozsudkem Groupe Canal + v. Komise ze dne 12. prosince 2018[6] (dále jen „napadený rozsudek“) Tribunál žalobu podanou společností GCP zamítl.

C. Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastníků řízení

28. Návrhem došlým dne 15. února 2019 podala společnost GCP v souladu s článkem 56 statutu Soudního dvora kasační opravný prostředek znějící na zrušení napadeného rozsudku.

29. Svým kasačním opravným prostředkem se GCP domáhá toho, aby Soudní dvůr: zrušil napadený rozsudek v části, v níž byla zamítnuta žaloba znějící na zrušení napadeného rozhodnutí, a v části, ve které jí byla uložena náhrada nákladů řízení; zrušil napadené rozhodnutí; uložil Komisi náhradu veškerých nákladů řízení.

30. Komise navrhuje, aby Soudní dvůr zamítl kasační opravný prostředek podaný společností GCP a uložil jí náhradu nákladů řízení.

31. Francouzská republika, která vstoupila do řízení na podporu GCP, navrhuje, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek v plném rozsahu a vyvodil z toho všechny nezbytné důsledky.

32. UPC, která vstoupila do řízení na podporu GCP, navrhuje, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek v části, v níž byla zamítnuta žaloba GCP znějící na zrušení napadeného rozhodnutí, a v části, ve které byla GCP uložena náhrada nákladů řízení, a zrušil napadené rozhodnutí a uložil Komisi náhradu veškerých nákladů vynaložených ze strany UPC.

33. EFADs za účelem podpory kasačního opravného prostředku GCP navrhuje, aby Soudní dvůr prohlásil opravný prostředek za opodstatněný v plném rozsahu, zrušil napadený rozsudek v části, v níž byla zamítnuta žaloba GCP znějící na zrušení napadeného rozhodnutí, a v části, ve které byla GCP uložena náhrada nákladů řízení, zrušil napadené rozhodnutí, a v každém případě uložil Komisi náhradu veškerých nákladů vynaložených ze strany EFADs.

5 – Usnesení ze dne 13. července 2017, Groupe Canal + v. Komise, T-873/16, nezveřejněné, EU:T:2017:556.

6 – Rozsudek ze dne 12. prosince 2018, Groupe Canal + v. Komise, T-873/16, EU:T:2018:904.

34. BEUC, která vstoupila do řízení na podporu Komise, navrhuje, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl v plném rozsahu a uložil GCP náhradu veškerých nákladů vynaložených ze strany BEUC.

IV. Posouzení kasačního opravného prostředku

35. Na podporu svého kasačního opravného prostředku GCP vznáší čtyři důvody: 1) první důvod se týká nesprávného právního posouzení ze strany Tribunálu, když stanovil, že Komise se v napadeném rozhodnutí nedopustila zneužití pravomoci. 2) Druhý důvod se týká porušení zásady kontradiktornosti řízení ze strany Tribunálu. 3) Třetí důvod se týká nesprávného právního posouzení ze strany Tribunálu, které se týká nedostatku odůvodnění a neúplného přezkumu skutkových okolností. 4) Čtvrtý důvod se týká nesprávného výkladu Tribunálu ve vztahu k článku 9 nařízení č. 1/2003 a bodu 128 oznámení Komise o osvědčených postupech pro vedení řízení týkajících se článků 101 a 102 SFEU[7] (dále jen „osvědčené postupy“).

36. Na žádost Soudního dvora zaměřím svou analýzu na třetí důvod kasačního opravného prostředku (zejména na jeho první část, která vznáší otázku, zda měla Komise při přijetí rozhodnutí podle článku 9 nařízení č. 1/2003 zohlednit úvahy týkající se použití čl. 101 odst. 3 SFEU) a na čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku.

A. K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku, v němž navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení spočívajícího v nedostatku odůvodnění a neúplném přezkumu skutkových okolností

1. Argumenty účastníků řízení

37. Zaprvé GCP, podporovaná EFADs a Francouzskou republikou, tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když uvedl (bod 39 napadeného rozsudku), že se přezkum legality napadeného rozhodnutí může týkat pouze následujících tří otázek: a) zda okolnosti uvedené v napadeném rozhodnutí mohou vést k problémům v oblasti hospodářské soutěže; b) pokud ano, zda závazky prohlášené za závazné reagují na tyto výhrady; c) zda společnost Paramount nenabídla méně omezující závazky, než jsou přijaté závazky, které na výhrady v oblasti hospodářské soutěže reagují stejně vhodným způsobem.

38. Zadruhé podle výše uvedených účastníků řízení se Tribunál dopustil nesprávného posouzení, když uvedl (body 62 až 66 napadeného rozsudku), že otázka, zda chování, které vyvolalo dotčené výhrady, splňuje kumulativní podmínky pro použití čl. 101 odst. 3 SFEU, je cizí povaze takového rozhodnutí, jako je napadené rozhodnutí.

39. Na podporu svého argumentu výše uvedení účastníci řízení připomínají, že z rozsudku ze dne 11. září 2014, CB v. Komise (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 53), vyplývá, že při posuzování, zda dohoda mezi podniky vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti, aby byla považována za omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“ ve smyslu článku 101 SFEU, je nezbytné pečlivě analyzovat právní a hospodářský kontext, do kterého spadá, při zohlednění povahy dotčeného zboží nebo služeb, jakož i skutečných provozních podmínek a struktury dotyčných trhů. Tribunálu tedy příslušelo, aby určil, zda předložené důkazy představují všechny údaje nezbytné pro posouzení komplexní situace.

7 – Úř. věst. 2011, C 308, s. 6.

40. Z toho vyplývá, že tím, že se Tribunál nezabýval žalobním důvodem, podle něhož Komise nezohlednila francouzský právní a hospodářský kontext, do kterého spadala sporná ustanovení, porušil svou povinnost uvést odůvodnění.

41. Francouzská republika v souvislosti s nedostatkem odůvodnění dodává, že Tribunál jasně nedefinoval výhrady v oblasti hospodářské soutěže, které by mohly odůvodnit přijetí rozhodnutí podle článku 9 nařízení č. 1/2003, přičemž nezkoumal, zda byla relevantní ustanovení dostatečná k tomu, aby byla *prima facie* považována za omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. V tomto ohledu není dostačující odkázat obecně na judikaturu Soudního dvora týkající se územních omezení satelitního přenosu. Cíl spočívající v ochraně kulturní rozmanitosti je navíc neoddělitelný od právního a hospodářského kontextu, do kterého spadají příslušná ustanovení, a nemůže být omezen na přezkum podle čl. 101 odst. 3 SFEU.

42. GCP dodává, že Tribunál nedodržel povinnost zohlednit právní a hospodářský kontext relevantních ustanovení a omezil se na konstatování (body 40 až 42 napadeného rozsudku), že účelem relevantních ustanovení, která vedou k absolutní územní exkluzivitě, je s ohledem na jejich obsah, cíle a právní a hospodářský kontext vyloučit veškerou přeshraniční hospodářskou soutěž a že to je postačují k doložení výhrad Komise.

43. V tomto ohledu UPC dodává, že Tribunál nezohlednil specifickou povahu autorských práv. Nevzal totiž v úvahu skutečnost, že přijímání žádostí o pasivní prodej mimo území, na které se licence vztahuje, představuje protiprávní jednání. Kromě toho v rámci autorského práva nemá smysl rozlišovat mezi výhradním právem udělit svolení s „relativním“ rozsahem a výhradním právem udělit svolení s „absolutním“ rozsahem, neboť je právně nemožné a v rozporu s mezinárodními, unijními a vnitrostátní právní předpisy v oblasti autorských práv na jedné straně uznat právo držitelů práv povolovat transakce s provozovatelem na určitém území a na druhé straně jim bránit v zajištění dodržování podmínek povolení uděleného tomuto provozovateli.

44. EFADs uvádí, že Tribunál ponechal bez povšimnutí skutečnost, že zrušení opatření zeměpisného blokování by vedlo k situaci, kdy by dvě smluvní strany nemohly do smluv zahrnout to, co jim zaručuje autorské právo: pasivní prodeje by zůstaly zakázány i při neexistenci těchto ustanovení, neboť držitel licence by neměl potřebná práva pro distribuci děl mimo území, na které se licence vztahuje.

45. Francouzská republika upřesňuje, že cílem autorských práv je nejen zajistit právo na odměnu, ale také právo autorů definovat podmínky využívání jejich děl, podporovat duševní tvorbu a podporovat kulturní rozmanitost.

46. UPC tvrdí, že Tribunál nezohlednil skutečnost, že ve Francii byla stanovena zvláštní pravidla založená na unijním právu, a to pokud jde o provozovatele, distributory, platformy vysílání a média, a že tato pravidla nutně znamenají územní omezení. Jedná se zejména o investiční závazky do místní produkce a místního přenosu, které sledují cíl rozmanitosti produkce, distribuce evropských děl a originálů ve francouzském jazyce. Tribunál rovněž nezohlednil skutečnost, že u nehmotného obsahu zpřístupněného na internetu neexistuje žádný rozdíl mezi „aktivním“ prodejem a „pasivním“ prodejem. Vzhledem k tomu, že jsou webové stránky snadno přístupné koncovým uživatelům, existuje absolutní časová shoda mezi žádostí spotřebitele a dodáním požadovaného obsahu.

47. Pokud jde o rozsudek ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další (C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631), tak GCP, ke které se připojily UPC a Francouzská republika, uvádí, že z tohoto rozsudku lze vyvodit, že zohlednění právního a hospodářského kontextu těchto ustanovení může vést k vyloučení existence omezení hospodářské soutěže nebo k uložení analýzy účinků dohody (bod 140). Tribunál se tedy dopustil nesprávného právního posouzení, když vycházel převážně z rozsudku Football Association Premier League, který se netýkal kinematografického odvětví (body 43 až 50 napadeného rozsudku), přičemž nezkoumal konkrétní právní a hospodářský kontext kinematografického odvětví, jehož význam byl naopak potvrzen Soudním dvorem v rozsudku ze dne

6. října 1982, Coditel a další (262/81, EU:C:1982:334, body 15 a 16) (dále jen „Coditel II“). V tomto rozsudku totiž Soudní dvůr potvrdil, že prvky, které charakterizují filmový průmysl v Evropě (zejména ty, které se týkají dabingu nebo titulkování pro publikum s různými kulturními projevy, možností televizního vysílání a systému financování), prokazují, že licence na výhradní zastoupení sama o sobě nemůže zabránit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž.

48. EFADs, společně s UPC a Francouzskou republikou, upřesňuje, že na rozdíl od amerických děl, která jsou financována z vlastních zdrojů studií, financování nezávislého evropského audiovizuálního díla pochází převážně z prodeje výhradních práv, po jednotlivých územích, mezinárodním obchodním zástupcům, distributorům a provozovatelům, kteří se výměnou za výhradní práva na užití zavazují přispívat k předběžnému financování díla. Tito provozovatelé poskytují financování před zahájením produkce díla na základě odhadu šancí na úspěch budoucích děl na svém území a zaručují minimální potenciál diváků. Výše uvedená metoda předběžného financování je nezbytná k získání zdrojů nezbytných pro produkci vysoce kvalitního obsahu nebo k získání výnosů, které umožní investovat do nových produkcí. Placené televize a online provozovatelé tudíž spolufinancují film pouze výměnou za absolutní exkluzivitu pro využívání tohoto filmu na určitých územích EHP. Na vysoce rizikovém trhu se použití územní exkluzivity využívá ke snížení nejistoty a zmírnění investičního rizika. Financování filmu se tedy liší od financování sportovní události, jako jsou ty, které jsou předmětem rozsudku Football [Association] Premier League; cílem používání výhradních územních licencí pro přenos sportovních událostí je maximalizovat zisky, a nikoli pouze získat odpovídající financování. EFADs dodává, že Tribunál nevzal v úvahu skutečnost, že zrušení ustanovení, která zakazují pasivní prodej a následná opatření zeměpisného blokování, by vedlo k situaci, kdy by dvě smluvní strany nemohly do svých smluv zahrnout to, co jim v každém případě zaručuje autorské právo. Pasivní prodeje by totiž zůstaly zakázány i při neexistenci těchto ustanovení, neboť držitel licence by neměl potřebná práva k přenosu děl mimo území, na které se licence vztahuje. UPC dále uvádí, že neexistence smluvní záruky týkající se dodržování územní exkluzivity je v podstatě rovnocenná neexistenci exkluzivity licence. Exkluzivita licence bez smluvních záruk, které zaručují její dodržování, by totiž už nebyla oceněna ani odměněna jako taková licence. Vyjednávání mezi držitelem práv a provozovatelem se tedy zakládá na územní exkluzivitě, která mu byla udělena, a na záruce neexistence vysílání ze strany konkurenta na území, pro které je udělena licence, na období exkluzivity.

49. GCP rovněž tvrdí, že Tribunál porušil povinnost uvést odůvodnění tím, že nevysvětlil, proč byly výhrady v oblasti hospodářské soutěže zjištěné Komisí opodstatněné, a to navzdory úvahám plynoucím z výše uvedeného rozsudku Coditel II.

50. GCP, společně s EFADs, zadruhé tvrdí, že Tribunál tím, že uvedl (body 57 a 69 napadeného rozsudku), že možný pokles příjmů skupiny od zákazníků nacházejících se ve Francii může být kompenzován tím, že skupina samotná se může svobodně rozhodnout, že bude cílit na zákazníky nacházející se v celém EHP, nezohlednil zvláštnosti odvětví a nezkoumal všechny relevantní skutkové okolnosti. Tribunál nezohlednil zejména studii Oxera [8], ze které vyplývá, že územní exkluzivita je nezbytná pro financování evropské kinematografie z důvodu odlišných kulturních citlivostí v Unii, že hodnota těchto filmů se v jednotlivých členských státech nebo v jednotlivých jazykových oblastech liší, že produkce evropských filmů, a tedy kulturní rozmanitost na evropské úrovni, je financována převážně provozovateli vysílání na základě systému absolutní územní ochrany. Pokles příjmů tudíž nemůže být kompenzován neexistencí absolutní exkluzivity, protože spotřebitelé nacházející se ve Francii by se rozhodli přihlásit se k předplatnému u provozovatelů vysílání, kteří vysílají obsah převážně v anglickém jazyce.

8 – „The impact of cross border to audiovisual content of EU consumers“, kterou předložila GCP.

51. EFADs dodává, že cena licence pro více území by byla mnohem vyšší, a tudíž ve skutečnosti nedostupná. Náklady na získání nových předplatitelů mimo tradiční území distributora nebo provozovatele vysílání by znamenaly drastické snížení svobody volby provozovatele vysílání z hlediska produkce. Provozovatelé vysílání by totiž byli podporováni v tom, aby se soustředili na produkce s co možná nejširším potenciálem šíření, tedy produkce určené „široké veřejnosti" a nejlépe v angličtině. Relevantní ustanovení jsou tudíž důležitým prvkem při podpoře evropské kulturní rozmanitosti sledované Unií. Francouzská republika dodává, že cíl spočívající v ochraně této rozmanitosti je neoddělitelný od právního a hospodářského kontextu, do kterého spadají relevantní ustanovení, a nemůže být omezen na přezkum podle čl. 101 odst. 3 SFEU. EFADs rovněž tvrdí, že ve Francii by GCP podléhala povinnosti vyrábět evropská díla. Vzhledem ke konkurenci významných provozovatelů vysílání v anglickém jazyce a obsahu zaměřenému na širokou veřejnost by se její příjmy a počet jejích předplatitelů mohly snížit, což by jí znemožnilo získat licence k využívání v různých evropských zemích. Malé příjmy plynoucí z pasivních prodejů evropského repertoáru by nemohly v žádném případě kompenzovat ztrátu příjmů a předplatitelů místních provozovatelů vysílání. Absence exkluzivity by upřednostňovala platformy, které již mají předplatitele na celosvětové úrovni, na úkor evropských aktérů, jejichž schopnost hledat nové zákazníky by byla omezenější. UPC upřesňuje, že by to znamenalo posílení vyjednávací síly mezinárodních produkčních skupin vůči francouzským nezávislým producentům, jakož i koncentrace nabídky do rukou nejvýznamnějších provozovatelů vysílání. Kromě toho v případě pasivního prodeje placených televizních kanálů se vyjednávání o odměně plynoucí z autorského práva netýká jediného díla, ale velkého množství děl, což by znamenalo další komplikace. Další komplikace by vyplynuly z uplatňování daně z přidané hodnoty, jejíž sazby se v jednotlivých členských státech liší. Francouzská republika dodává, že přiměřená odměna za autorské právo nemá náležitou spojitost pouze se skutečným nebo potenciálním počtem osob, které využívají nebo chtějí využívat poskytované služby, ale zahrnuje také náklady na přizpůsobení distribuce děl specifickým potřebám každého vnitrostátního trhu. Kromě toho by technologie nezbytná pro příjem audiovizuálních děl mohla být padělána, a tudíž by neumožnila určit skutečné a potenciální publikum rozdělením nabídky nákupu podle země původu. V každém případě by zeměpisná omezení vyplývající z licencí udělených společnosti GCP této společnosti neumožňovala svobodně se rozhodnout, že bude cílit na zákazníky nacházející se ve všech členských státech.

52. Podle GCP tedy Tribunál neuvedl dostatečné odůvodnění k žalobnímu důvodu týkajícímu se kulturní rozmanitosti a nutnosti uvádět díla na trh v jazyce spotřebitele.

53. Komise, podporovaná ze strany BEUC, zaprvé tvrdí, že z informací uvedených v bodech 49 až 58 a 118 napadeného rozsudku vyplývá, že Tribunál podrobně přezkoumal právní a hospodářský kontext, do kterého jsou zasazena relevantní ustanovení, a usoudil, že tento kontext neumožňuje stanovit, že tato ustanovení nejsou způsobilá omezit hospodářskou soutěž. Tribunál se tedy vypořádal s argumenty GCP.

54. Kromě toho podle Komise z výše uvedeného rozsudku Premier League (bod 140) vyplývá, že zásada, podle které dohoda o rozdělení vnitrostátních trhů v rámci vnitrostátních hranic musí být považována za dohodu, která má za cíl omezit hospodářskou soutěž, je plně použitelná na odvětví přeshraničního poskytování vysílacích služeb. Na kinematografické odvětví se tedy nevztahuje žádný zvláštní režim.

55. Pokud jde o výše uvedený rozsudek Coditel II, Komise pouze uvádí, že dohoda, která přiznává jednotlivému držiteli licence výhradní právo distribuovat dílo z členského státu, a tedy zakázat jeho distribuci jiným osobám během určitého časového období, nemá sama o sobě protisoutěžní účel. Naopak, pokud dohoda tohoto typu obsahuje další povinnosti zaměřené na zajištění dodržování územních omezení pro využívání licence, měly by tyto povinnosti v zásadě za cíl omezit hospodářskou soutěž. Navíc se výše uvedený rozsudek Coditel II týkal kontextu, ve kterém distributoři sdělovali veřejnosti dílo, aniž měli v členském státě, z kterého toto sdělování pochází, nezbytná práva a aniž by uhradili jakoukoli odměnu. Tento kontext se liší od kontextu v projednávané věci, ve kterém by

společnost Sky mohla na základě závazků prohlášených Komisí za závazné poskytovat své služby satelitního televizního vysílání spotřebitelům s bydlištěm v EHP, ale mimo Spojené království a Irsko, v souladu s platnými právními předpisy, s právy nezbytnými pro dotčená území a při zaplacení přiměřené odměny, která zohledňuje skutečnou a potenciální veřejnost v ostatních členských státech.

56. Tribunál dále odlišil kontext rozsudku Coditel II od kontextu rozsudku Football [Association] Premier League tím, že v projednávané věci na tento posledně uvedený rozsudek správně odkázal.

57. Komise zadruhé tvrdí, že Tribunál nebyl v rámci svého rozhodnutí povinen vycházet z obsahu studie Oxera, jelikož existují jiné způsoby zajištění přiměřené odměny za autorská práva, než je rozdělení vnitrostátních trhů, jako je zohlednění skutečné a potenciální veřejnosti jak ve vysílajícím členském státě, tak v jakémkoli jiném členském státě, určené na základě držení dekódovacího zařízení nebo IP adresy počítače nebo možnosti opětovného sjednání odměny, pokud je hodnota licencovaného obsahu ovlivněna významnými nevyžádanými nabídkami spotřebitelů mimo vysílající členský stát. Studie Oxera navíc neobsahovala žádnou konkrétní analýzu dopadu důsledků závazků na kulturní rozmanitost.

58. Zatřetí Komise uvádí, že argument GCP týkající se důsledků závazků na kulturní rozmanitost je založen na předpokladu, že napadené rozhodnutí povede diváky k tomu, že se rozhodnou předplatit si odběr především u provozovatelů, kteří vysílají obsah zejména v anglickém jazyce. Mnoho diváků se však může rozhodnout, že si nepředplatí služby televizního vysílání televizních provozovatelů usazených mimo jejich členský stát, a to z jazykových a kulturních důvodů. BEUC dodává, že pouze 20 % francouzské populace má schopnost na úrovni nezbytné pro sledování a porozumění audiovizuálnímu dílu v cizím jazyce bez titulků. Podle Komise a BEUC Tribunál správně prohlásil (body 57 a 69 napadeného rozsudku), že napadené rozhodnutí přispívá, spíše než aby jej ohrožovalo, k cíli podpory kulturní rozmanitosti, jelikož přijaté závazky otevírají spotřebitelům nové příležitosti přístupu k obsahu společnosti Paramount.

59. BEUC dále tvrdí, že třetí důvod je zjevně nepřípustný, jelikož ačkoli odkazuje na existenci nesprávného právního posouzení, které by zneplatnilo napadený rozsudek, argumenty GCP vyžadují, aby bylo zpochybněno posouzení některých důkazů ze strany Tribunálu. GCP se omezila na zopakování argumentů, které již byly předneseny v řízení v prvním stupni, které se týkají domnělé potřeby územní exkluzivity za účelem financování kinematografického odvětví.

2. Posouzení

60. Považuji za vhodné provést předběžné posouzení předmětu a rámce projednávané věci, aby bylo objasněno, že obecná (právněpolitická) otázka zákazu geoblockingu [9] se nekryje s konkrétní situací, která je předmětem nynějšího řízení [10]. Soudní dvůr je nyní vyzván, aby provedl soudní přezkum v rámci řízení o kasačním opravném prostředku proti rozsudku Tribunálu, který potvrdil legalitu rozhodnutí Komise. Toto rozhodnutí, v rámci řízení podle článku 9 nařízení č. 1/2003, přijalo a prohlásilo za závazné závazky nabídnuté společností Paramount k úpravě některých smluvních ustanovení, která přiznávala některým evropským provozovatelům vysílání absolutní územní exkluzivitu pro výrobky, které jsou předmětem dodání. Tyto závazky, které tedy odkazují na konkrétní

9 – Nedávné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/302 ze dne 28. února 2018 o řešení neoprávněného zeměpisného blokování a dalších forem diskriminace založených na státní příslušnosti, místě bydliště či místě usazení zákazníků v rámci vnitřního trhu a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES (Úř. věst. 2018, L 601, s. 1).

10 – Viz vyjádření Komise, ve kterém v bodě 11 uvádí, že „napadené rozhodnutí se netýká ‚konce' ‚geoblockingu' pokud jde o ‚služby' nebo ‚audiovizuální obsah' (body 19, 20 a 23 kasačního opravného prostředku), ale pouze smluvních omezení týkajících se pasivního prodeje mimo území, na které se vztahuje licence udělená společností Paramount společnosti Sky".

smluvní ustanovení a jsou časově omezené (od července 2016 do července 2021), nemohou mít vliv, a to právě z důvodu jejich věcného a časového omezení, na obecnou otázku zákazu geoblockingu v audiovizuálním odvětví, které je v současné době vyloučeno z nedávno přijatého nařízení 2018/302, které však bude podrobeno přezkumu dva roky po svém vstupu v platnost.

61. V rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku je Tribunálu v zásadě vytýkáno, že nezpochybnil: 1) skutečnost, že Komise dostatečně nezohlednila právní a hospodářský kontext, v němž byly vyjádřeny výhrady v oblasti hospodářské soutěže; 2) skutečnost, že sama Komise neshledala použitelné, navzdory výslovné žádosti GCP, která vstoupila do řízení, okolnosti uvedené v čl. 101 odst. 3 SFEU, které by kompenzovaly údajné protisoutěžní jednání, které je vytýkáno.

62. Podle judikatury Soudního dvora může Komise přijmout rozhodnutí obsahující závazky, jsou-li splněny tři podmínky [11]: 1) Komise musí vyjádřit výhrady v oblasti hospodářské soutěže, aniž by bylo nutné stanovit, že jednání je protiprávní; 2) podnik nabídne závazky, které přiměřeně reagují na výhrady vyjádřené Komisí v oblasti hospodářské soutěže; 3) rozhodnutí o přijetí závazků musí v každém případě respektovat zásadu proporcionality, která představuje obecnou zásadu unijního práva a představuje kritérium pro hodnocení legality všech aktů orgánů Unie, včetně rozhodnutí Komise, která přijímá jako orgán pro hospodářskou soutěž.

63. Je důležité zdůraznit, jak vyplývá z článku 9 nařízení č. 1/2003, zejména pokud je vykládán ve světle třináctého bodu odůvodnění, že „Komise [nemá] povinnost kvalifikovat a konstatovat protiprávní jednání a její úloha se omezuje na přezkum a případné přijetí závazků nabídnutých dotčenými podniky s ohledem na problémy, které identifikovala ve svém předběžném hodnocení a s ohledem na sledovaný cíl“ [12].

64. V této souvislosti se provedení zásady proporcionality Komisí „omezuje na ověření, zda dotčené závazky reagují na výhrady, o nichž informovala dotyčné podniky a zda tyto podniky nenabídly méně omezující závazky reagující na její výhrady stejně vhodným způsobem. Při výkonu tohoto ověření musí Komise nicméně zohlednit zájmy třetích osob“ [13].

65. Každá ze tří fází, ve kterých je s ohledem na judikaturu Soudního dvora strukturován rozhodovací proces Komise ve věcech závazků, vyvolává významné problémy, které vyžadují objasnění ze strany Soudního dvora. Mimochodem zdůrazňuji, že tato objasnění jsou ještě nezbytnější v decentralizovaném systému vymáhání pravidel hospodářské soutěže.

66. Zaprvé je třeba objasnit, co se rozumí „výhradami v oblasti hospodářské soutěže“ a jaký je v důsledku toho rozsah soudního přezkumu, který musí Soudní dvůr provést. V tomto ohledu je třeba mít na paměti, jelikož rozhodnutí o přijetí závazků nevyžaduje zjištění protiprávního jednání, že Komise je osvobozena od úrovně důkladnosti vyšetřování a odůvodnění, k němuž má povinnost v případě běžného řízení o zjištění porušení pravidel hospodářské soutěže. Tímto způsobem může být splněn požadavek stanovený ve výše uvedeném článku 9 nařízení č. 1/2003, kterým je dosažení cíle hospodárnosti řízení při účinném uplatňování pravidel stanovených Smlouvou o FEU v oblasti hospodářské soutěže rychlým způsobem a s využitím omezených zdrojů (jak Soudní dvůr výslovně uznal, zejména v bodě 99 napadeného rozsudku). Využití tohoto nástroje umožňuje Komisi uvolnit zdroje, které může použít k řešení jiných věcí, které vyžadují rozhodnutí o existenci protiprávního jednání ve smyslu článku 7 nařízení č. 1/2003 [14]. Současně podniky, které se samostatně rozhodnou nabídnout závazky, „vědomě souhlasí s tím, že jejich ústupky mohou jít nad rámec toho, co by jim

11 – Viz nedávný rozsudek ze dne 29. června 2010, Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377, body 40 a následující).

12 – Rozsudek ze dne 29. června 2010, Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377, bod 40).

13 – Rozsudek ze dne 29. června 2010, Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377, bod 41).

14 – Viz názor, který lze sdílet, podle něhož na rozdíl od řízení podle článku 9 nařízení č. 1/2003, ve kterém se Komise opírá o závazky dobrovolně nabídnuté účastníky řízení, tak pokud by „přijala rozhodnutí na základě článku 7, musela by případně sama najít opatření umožňující nápravu situace, což by od ní vyžadovalo podstatně rozsáhlejší a delší šetření a rovněž podrobnější posouzení skutkového stavu“, uvedený ve stanovisku generální advokátky J. Kokott ve věci Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2009:555, bod 51).

mohla uložit samotná Komise v rozhodnutí, které by přijala v souladu s článkem 7 tohoto nařízení po důkladném posouzení. Na druhou stranu jim ukončení řízení o protiprávním jednání zahájeného vůči těmto podnikům umožňuje vyhnout se konstatování porušení práva hospodářské soutěže a případnému použití pokuty“ [15].

67. V důsledku toho může být rozhodnutí o přijetí závazků Komisí přijato, aniž by vyvinula důkladnou teorii újmy narušující hospodářskou soutěž, která je naopak obvykle nezbytná. Avšak uznání toho, že není nezbytná důkladná teorie újmy, neznamená, že není nezbytná věrohodná rekonstrukce újmy narušující hospodářskou soutěž. Osvobození Komise od obvykle vyžadovaného vyšetřovacího břemene a povinnosti odůvodnění nemůže odůvodnit přeměnu výhrad Komise na pouhý požadavek důkazu nebo snad v prohlášení nepodložené vyšetřováním a odůvodněním, které mohou být zjednodušeny, ale které v každém případě musí být věrohodné a schopné poskytnout odpověď na otázky, které vyvstaly během řízení. Aspekt, který se mi jeví jako zásadní, spočívá v tom, že potřeba hospodárnosti řízení, která je zakotvena v článku 9 nařízení č. 1/2003, musí být v rovnováze s dalšími požadavky, které se nacházejí v unijních právních předpisech o hospodářské soutěži. Do hry totiž vstupuje dodržování práva na obhajobu podniku, který je předmětem šetření a který se rozhodne samostatně předložit závazky, avšak tato volba musí dozrát v kontextu, ve kterém je zajištěno, že rozhodnutí Komise vedoucí k přijetí závazků jsou přijata v průběhu řízení, ve kterém jsou argumenty podniku na obhajobu zohledněny, a jsou založeny na řádně definovaném „potenciálním protiprávním jednání“. V opačném případě by byl systém práva hospodářské soutěže vystaven vážným negativním důsledkům, pokud jde o předvídatelnost a legitimitu.

68. Přesněji řečeno, je zde paradox efektivity, který nemůže být přehlížen. Řízení o přijetí závazků byla zavedena, jak již bylo uvedeno, za účelem zvýšení efektivity práva hospodářské soutěže. Praxe Komise a vnitrostátních orgánů prokázala v tomto ohledu jejich užitečnost. Nicméně extenzivní a prakticky neomezené využívání tohoto nástroje může vést k vysoké míře nejistoty v právu hospodářské soutěže: jaké jsou kontury protisoutěžního jednání ve světle rozhodnutí ohledně závazků? Co je slučitelné s právem hospodářské soutěže a co je naopak zakázáno? Dále je třeba zabránit tomu, aby Komise a vnitrostátní orgány podlehly pokušení regulačního orgánu a využívaly rozhodnutí ohledně závazků nejen k nápravě protisoutěžního jednání, ale i k tomu, aby hospodářským vztahům na trhu daly určitou formu.

69. Důsledkem může být ztráta předvídatelnosti práva hospodářské soutěže, a v konečném důsledku oslabení jeho efektivity a legitimity. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby rozhodnutí ohledně závazků byla vždy udržována v systému právních limitů, na který dohlíží unijní a vnitrostátní soudy, které je činí užitečnými pro posílení vymáhání pravidel hospodářské soutěže, aniž by tím vzniklo nebezpečí extenzivního a nadměrného využívání těchto rozhodnutí [16].

70. Závěr je takový, že rozhodnutí o přijetí závazků musí být založeno na „potenciálním protiprávním jednání“, tedy na analýze jednání podniků a kontextu, do kterého je zasazeno, což umožňuje označit jako možnou a skutečně pravděpodobnou, i když stále ne zjištěnou, újmu narušení hospodářské soutěže přičitatelnou předmětným podnikům. Neexistuje zjištění, ale Komise se nemůže omezit na domněnky, na obecné a neověřené hypotézy, byť souhrnně, a to s ohledem na podklady, které byly v každém případě v řízení předloženy.

15 – Rozsudek ze dne 29. června 2010, Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377, bod 48).

16 – Důsledkem zásady právní jistoty, jedné z obecných právních zásad, jak je uvedeno v rozsudku ze dne 24. června 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, bod 75), je „zásada ochrany legitimního očekávání, a zásada právní jistoty vyžaduje, aby právní pravidla byla jasná a přesná a jejich uplatnění bylo pro jednotlivce předvídatelné“, jak stanoví rozsudek ze dne 11. září 2019, Călin (C-676/17, EU:C:2019:700, bod 50 a citovaná judikatura). V tomtéž smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, GRDF (C-236/18, EU:C:2019:1120, bod 42).

71. Přijmeme-li výše uvedené, vyplývají z toho dva důsledky. První spočívá v tom, že pokud se výhrada týká protiprávního jednání z hlediska účelu, je Komise povinna posoudit právní a hospodářský kontext, ve kterém je předmětné jednání zasazeno. Druhý spočívá v tom, že pokud podnik, který přijal jednání, které je předmětem šetření, anebo jiné subjekty, které se z různých důvodů účastní řízení, předložily prvky ospravedlňující jednání, které by se *prima facie* mohlo zdát jako protisoutěžní, tak Komise, byť souhrnně, musí tyto prvky zohlednit ve svém rozhodnutí.

a) Analýza právního a hospodářského kontextu, do kterého je zasazeno jednání, které je předmětem výhrad v oblasti hospodářské soutěže

72. První bod souvisí s judikaturou Soudního dvora, která jasně potvrdila, že existence protiprávního jednání z hlediska účelu vyžaduje analýzu právního a hospodářského kontextu, ve kterém je předmětné jednání zasazeno. V tomto ohledu stačí připomenout bohatou judikaturu počínaje rozsudkem Cartes Bancaires [17] až do nedávného rozsudku Generics [18].

73. V projednávané věci Tribunál, který rozvinul stručné argumenty Komise (body 43 a 44 napadeného rozhodnutí), provedl analýzu právního a hospodářského kontextu, do kterého je zasazeno napadené jednání, s přihlédnutím ke zvláštnostem systému financování kinematografického průmyslu při určování účelu dotyčných dohod o televizní distribuci. Napadený rozsudek totiž věnuje body 49 až 57 právnímu a hospodářskému kontextu příslušných ustanovení.

74. V tomto ohledu odkazy na rozsudek Premier League nejsou, jak tvrdí GCP a účastníci řízení, kteří vstoupili do řízení na podporu navrhovatelky, ani nesprávné, ani zavádějící.

75. Oddělení trhů totiž může být považováno *prima facie* za protisoutěžní jednání také v odvětví vysílacích služeb [19]. A to také pokud zboží, na které se vztahuje smlouva, zahrnuje právo duševního vlastnictví [20].

76. Rozsudek Coditel II, který cituje rovněž navrhovatelka na podporu svých tvrzení, nepotvrzuje tezi GCP o neexistenci protisoutěžního jednání ve věci, kterou se zabýváme, neboť v tomto rozsudku se Soudní dvůr omezil na potvrzení, že „pouhá skutečnost, že nositel autorského práva k filmu udělil jedinému držiteli licence výhradní právo zastupovat jej na území jednoho členského státu, a tedy zakázat po určitou dobu jeho šíření jinými provozovateli, nepostačuje ke konstatování, že taková smlouva musí být považována za předmět, prostředek nebo důsledek kartelové dohody zakázané Smlouvou“ [21].

17 – Rozsudek ze dne 11. září 2014, CB v. Komise (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 55).

18 – Rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52, bod 82).

19 – Rozsudek ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další (C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631), kde se stanoví, že „dohoda, která by směřovala k obnovení oddělování vnitrostátních trhů, [může být] v rozporu s cílem Smlouvy směřujícím ke spojení těchto trhů zavedením jednotného trhu“ (bod 139). A že „tuto judikaturu lze bezezbytku použít i v oblasti přeshraničního poskytování vysílacích služeb“ (bod 140).

20 – Tento výkladový směr Soudní dvůr poprvé uplatnil v rozhodnutí vydaném ve věci Consten Grunding, ve které bylo udělení zapsané ochranné známky jedním z prostředků udělení územní ochrany distributorovi, rozsudek ze dne 13. července 1966, Consten a Grundig v. Komise (56/64 a 58/64, EU:C:1966:41); následně rozsudek ze dne 8. června 1982, Nungesser a Eisele v. Komise (258/78, EU:C:1982:211). Pokud jde o farmaceutické odvětví, viz nedávný rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52), kde se v bodě 79 uvádí, že „se právo průmyslového nebo obchodního vlastnictví jakožto právní postavení vymyká smluvním prvkům nebo jednáním ve vzájemné shodě, které předpokládá čl. 101 odst. 1 SFEU, ale že jejich výkon může podléhat zákazům Smlouvy, jeví-li se být účelem, prostředkem nebo důsledkem kartelové dohody […], a to bez ohledu na skutečnost, že může být legitimním vyjádřením práva duševního vlastnictví, které svému majiteli zejména umožňuje bránit se proti jakémukoliv porušení tohoto práva“.

21 – Rozsudek ze dne 6. října 1982, Coditel a další (262/81, EU:C:1982:334, bod 15).

77. Ve věci Premier League, právě za účelem potvrzení toho, že obě rozhodnutí se vzájemně nevylučují, jak patrně naznačuje tvrzení navrhovatelky, Soudní dvůr cituje právě rozsudek Coditel II, aby potvrdil výše uvedenou zásadu, a tedy to, že dohody s cílem oddělit vnitřní trh nejsou vždy považovány za omezující z hlediska účelu, přičemž však dodal, že přítomnost „dodatečných závazků", které činí exkluzivitu „absolutní", může činit tyto dohody omezující hospodářskou soutěž z hlediska účelu.

78. V napadeném rozsudku tedy nedochází k automatickému rozšíření rozsudku Premier League na projednávanou věc, ale pouze k přizpůsobení této zásady v souladu s precedenty Soudního dvora.

79. Pokud tedy dohoda mezi soukromými osobami překračuje základní jádro výhod, které má právo duševního vlastnictví za cíl přiznat, může tato dohoda spadat mezi dohody, které omezují hospodářskou soutěž.

80. To vše však za předpokladu, že právní a hospodářský kontext, do kterého byly tyto dodatečné dohody zasazeny, byl takový, že mohl vylučovat jejich legitimitu.

81. Analýza provedená Tribunálem (který, jak bylo uvedeno, výslovně uvádí analýzu provedenou Komisí) potvrzuje a uplatňuje tento přístup na projednávanou věc.

82. Tribunál totiž zohlednil právní a hospodářský kontext, a zejména zvláštnosti systému financování kinematografického průmyslu, a navrhl řadu alternativ, které v referenčním odvětví mohou zajistit přiměřenou odměnu pro držitele autorských práv, přičemž přesvědčivě prokázal, že nemůže nastat absolutní vyloučení audiovizuálního odvětví z možných protisoutěžních jednání prostřednictvím dohod o rozdělení trhů z důvodu existence statků chráněných autorským právem.

83. Tribunál totiž připomněl, že pokud je cílem zvláštního předmětu duševního vlastnictví zajistit majitelům příslušných práv ochranu možnosti, aby předměty ochrany komerčně využívali buď jejich uvedením na trh, anebo jejich poskytnutím, a to prostřednictvím licence udělené oproti zaplacení odměny, tak „takový zvláštní předmět nezaručuje majitelům příslušných práv možnost domáhat se nejvyšší možné odměny. Je jim totiž zajištěna jen přiměřená odměna za každé užití předmětů ochrany, jak to ostatně stanoví i desátý bod odůvodnění směrnice o autorském právu a pátý bod odůvodnění směrnice o právech souvisejících s autorským právem" [22].

84. V zásadě „případný pokles cen za předplatné na francouzském území, které byly do té doby nastaveny na určité úrovni prostřednictvím absolutní územní ochrany zaručené uplatňováním relevantních ustanovení, může být kompenzován tím, že v rámci plnění závazků prohlášených napadeným rozhodnutím za závazné společnost Paramount prohlásila, že má v úmyslu nadále v plnění uvedených ustanovení nepokračovat. Toto prohlášení znamená, že se žalobkyně může napříště volně rozhodnout, že se zaměří na zákazníky v rámci celého EHP, a nikoli pouze ve Francii" (bod 57 napadeného rozsudku).

85. Přezkum právního a hospodářského kontextu provedený Komisí a citovaný Tribunálem tedy potvrzuje abstraktní existenci „výhrad v oblasti hospodářské soutěže", která naplňuje „potenciální protiprávní jednání" z hlediska výše uvedených podmínek.

22 – Rozsudek ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další (C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, body 107 a 108).

b) Použitelnost výjimek stanovených v čl. 101 odst. 3 SFEU na řízení podle článku 9 nařízení č. 1/2003

86. Druhý bod je problematičtější a je jedním z nejdůležitějších aspektů projednávané věci. Tribunál totiž v napadeném rozsudku (bod 62)[23] uvádí, že ověření existence či neexistence podmínek stanovených v čl. 101 odst. 3 SFEU předpokládá zjištění protisoutěžního jednání. V souladu s tímto vzorcem by Komise, ve vztahu k výhradám v oblasti hospodářské soutěže, měla nejprve ověřit existenci protiprávního jednání podle čl. 101 odst. 1 SFEU a až poté, co zjistí protiprávní jednání, ověřit, zda existují odůvodnění stanovená v odstavci 3. Vzhledem k tomu, že v případě rozhodnutí o přijetí závazků nedochází ke zjištění protiprávního jednání, nemělo by podle Tribunálu být přistoupeno k ověření podmínek stanovených v odstavci 3.

87. Domnívám se, že řešení navržené Tribunálem vede k paradoxním závěrům, vede k vyprázdnění významu odkazu na existenci „potenciálního protiprávního jednání“ jako základu výhrad, které by závazky měly umožnit překonat, a je v rozporu s logikou článku 101 SFEU, který se týká především rozložení důkazního břemene mezi Komisi a účastníky řízení.

88. Uplatněním tvrzení Komise by rozhodnutí o přijetí závazků mohlo vést k dvojímu paradoxu. Na jedné straně by jednání, které by nebylo v rozporu s právem hospodářské soutěže, bylo zakázáno (čímž by bylo stanoveno „falešně pozitivním“, což představuje jedno z nejzávažnějších nebezpečí praxe hospodářské soutěže a čemuž by bylo snadné se vyhnout provedením hodnocení, byť souhrnným, učiněného jednání ve světle čl. 101 odst. 3 SFEU). Na druhé straně by změna výše uvedeného jednání, vyvolaná závazky, vedla k ohrožení stejných požadavků stanovených ve výše uvedeném odstavci 3, u nichž primární právo vyžaduje, aby byly splněny, tak aby byly nadřazeny prvnímu posouzení protisoutěžního jednání provedenému stejným způsobem podle čl. 101 odst. 1 SFEU.

89. Kromě toho pouze souhrnným zohledněním prvního a třetího pododstavce článku 101 SFEU lze určit, byť ve světle pouze souhrnné analýzy, „potenciální protiprávní jednání“, které odůvodňuje přijetí závazků. V opačném případě by Komise vypracovala neúplnou analýzu části, která je podle článku 101 SFEU považována za zásadní pro existenci protiprávního jednání. Jistě, jak již bylo několikrát uvedeno, v případě řízení o přijímání závazků nemůže dojít ke zjištění protiprávního jednání, ale musí existovat přinejmenším „potenciální protiprávní jednání“. Vzhledem k tomu, že článek 101 SFEU za účelem určení existence protisoutěžního jednání vyžaduje dvě fáze, které jsou vymezeny v prvním a druhém odstavci článku 101 SFEU, rovněž za účelem stanovení „potenciálního protiprávního jednání“, musí analýza obsáhnout oba kroky. I když je třeba zdůraznit, že s mnohem menší důkladností a s mnohem stručnějším odůvodněním, než když je přistoupeno ke zjišťování protiprávního jednání.

90. Konečně je třeba poznamenat, že čl. 101 odst. 1 a 3 SFEU slouží také k nastínění způsobu rozložení důkazního břemene[24]. Komise v souladu s odstavcem 1 identifikuje možné protiprávní jednání a definuje teorii újmy narušující hospodářskou soutěž, soukromá osoba na ni odpoví a snaží se neutralizovat tvrzení Komise tím, že se dovolává existence podmínek stanovených v čl. 101 odst. 3. Není jasné, proč by tato logika měla být překroucena, když se Komise rozhodne jít cestou závazků. Účastníci řízení, a to i v počáteční fázi tohoto řízení, musí požívat plného práva na obhajobu a jeho uplatňováním chrání nejen své zájmy, ale – pokud jsou argumenty týkající se čl. 101 odst. 3 SFEU opodstatněné – přispívají i k zabránění tomu, aby bylo zakázáno jednání, které naopak naplňuje zájmy vycházející z čl. 101 odst. 3 SFEU a které jsou Smlouvou o FEU považovány za přednostní.

23 – Ale také Komise na jednání dne 6. února 2020 (strany 7 a 8 úplného zápisu z jednání).

24 – Podle obvyklého schématu rozložení důkazního břemene zakotveného v článku 2 nařízení č. 1/2003, jež je potvrzeno ustálenou judikaturou, podle které „straně nebo orgánu, který tvrdí, že byla porušena pravidla hospodářské soutěže, přísluší, aby o tom předložil důkaz, a podniku nebo sdružení podniků, které uplatňuj[í] důvod na obranu proti konstatování porušení těchto pravidel, přísluší, aby předložil[y] důkaz, že podmínky použití pravidla, z něhož se odvozuje tento důvod na obranu, jsou splněny, takže uvedený orgán bude muset uplatnit jiný důkaz“, rozsudek ze dne 26. ledna 2017, Duravit a další v. Komise (C-609/13 P, EU:C:2017:46, bod 56 a citovaná judikatura). V tomtéž smyslu viz rozsudek ze dne 17. června 2010, Lafarge v. Komise (C-413/08 P, EU:C:2010:346, bod 29).

91. Z tohoto důvodu se domnívám, že také v řízení o přijetí závazků nabídnutých podnikem se Komise musí zabývat oběma fázemi stanovenými v odstavcích 1 a 3 článku 101 SFEU, a že se tedy nemůže vyhnout zohlednění, byť s přihlédnutím k povaze řízení pouze souhrnnému, argumentů předložených účastníky řízení, nebo vedlejšími účastníky řízení, pokud jde o existenci podmínek stanovených ve výše uvedeném odstavci 3.

92. Při použití výše uvedených zásad na nynější řízení uvádím, že výše kritizované apodiktické prohlášení Tribunálu, které patrně obecně vylučuje použitelnost čl. 101 odst. 3 SFEU v případě řízení o závazcích, nemůže ovlivnit platnost rozsudku v tomto ohledu, neboť jak Komise, tak Tribunál ve skutečnosti předložily stručné argumenty, které byly v souladu s povahou řízení o přijetí závazků, které vylučují nedostatek odůvodnění, které je předmětem jednoho z důvodů kasačního opravného prostředku.

93. Z výkladu odůvodnění Tribunálu v bodech 53 až 57 a 67 až 72, jakož i odůvodnění rozhodnutí Komise v bodech 40 až 44 a 50 až 53 by bylo možné dospět k závěru, že relevantní ustanovení „nesplňují alespoň jednu z kumulativních podmínek stanovených v čl. 101 odst. 3 SFEU, a sice že nesmí ukládat příslušným podnikům omezení, která nejsou nezbytná pro ochranu těchto práv“ (duševního vlastnictví) (bod 67 napadeného rozsudku).

94. Článek 101 odst. 3 totiž umožňuje prohlásit ustanovení odstavce 1 za neúčinná, pokud dohody mezi podniky přispívají „ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž vyhrazují spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících“, a to pod podmínkou, že neukládají příslušným podnikům „omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná“.

95. Relevantní ustanovení podle názoru Tribunálu a Komise ukládají omezení „jdoucí nad rámec toho, co je nezbytné pro výrobu a distribuci audiovizuálních děl, která potřebují ochranu práv duševního vlastnictví[25]“ (bod 67 napadeného rozsudku), a to i za účelem ochrany kulturní rozmanitosti.

96. Naopak, absolutní územní ochrana „jde zjevně nad rámec toho, co je nezbytné ke zlepšení výroby nebo distribuce anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, jak vyžaduje čl. 101 odst. 3 SFEU, jako například v případě zákazu přeshraničního poskytování služeb televizního vysílání, na kterém se dohodly strany dotčených dohod, i když se jedná o díla, pro něž sama společnost Paramount udělila licence a která jsou šířena na území členského státu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. června 1982, Nungesser a Eisele v. Komise, 258/78, EU:C:1982:211, bod 77)“ (bod 68 napadeného rozsudku). Toto rozdělení a rozdíly v cenách, které způsobuje, jsou totiž neslučitelné se základním cílem Smlouvy, kterým je dotvoření vnitřního trhu (body 43 a 44 napadeného rozhodnutí a bod 57 napadeného rozsudku).

97. Ve věci, kterou se zabýváme, Tribunál dostatečně odůvodnil, že existuje alternativa k financování kinematografické produkce v zemích EHP, a tedy k ochraně, mimo jiné, zájmu na kulturní rozmanitosti, oproti rozdělení trhů s absolutní zeměpisnou exkluzivitou: „možný pokles příjmů žalobkyně od zákazníků nacházejících se ve Francii může být kompenzován tím, že díky provádění závazků prohlášených za závazné na základě napadeného rozhodnutí se nyní žalobkyně může svobodně rozhodnout, že bude cílit na zákazníky nacházející se v celém EHP, a nikoli pouze ve Francii“ (bod 69 napadeného rozsudku).

25 – Specifický předmět duševního vlastnictví totiž nezaručuje, že držitelé příslušných práv mají možnost požadovat nejvyšší možnou úroveň odměny; pokud jde o televizní vysílání, musí být tato odměna přiměřená zejména s ohledem na parametry dotčeného vysílání, jako je skutečný počet diváků a potenciální počet diváků (body 41 a 42 rozhodnutí Komise a body 53 a 54 napadeného rozsudku).

98. Tudíž, „i když tedy žalobkyně věnuje část svých příjmů na financování audiovizuálních produktů, jež vyžadují zvláštní podporu, zdravá hospodářská soutěž, nyní otevřená na úrovni EHP, jí poskytne možnosti, které jí relevantní ustanovení zapovídala, neboť společnost Paramount chtěla trvat na jejich dodržování“ (bod 57 napadeného rozsudku).

c) Dílčí závěr

99. V tomto ohledu se domnívám, že výtce vznesené ve třetím důvodu kasačního opravného prostředku, která se týká nedostatku odůvodnění a neúplného přezkumu skutkových okolností, nemůže být vyhověno rovněž s ohledem na skutečnost, že povinnost Tribunálu odůvodnit svá rozhodnutí nemůže být vykládána tak, že je povinen podrobně odpovědět na každý argument uplatněný účastníkem řízení. Naopak musí být považováno za dostačující, pokud z odůvodnění rozsudku jasně a jednoznačně vyplývají úvahy Tribunálu, takže se dotčené osoby mohou seznámit s důvody přijetí rozhodnutí a Soudní dvůr může rozsudek přezkoumat [26]. Pouhá okolnost, že Tribunál dospěl ve věci samé k jinému závěru než navrhovatelka, nemůže nicméně sama o sobě postihnout napadený rozsudek nedostatkem odůvodnění [27].

100. Tribunál dostatečně odůvodnil začlenění napadeného jednání do konkrétního právního a hospodářského kontextu tím, že vyvodil závěry odlišné od závěrů navrhovaných navrhovatelkou, které však podle všeho nejsou zjevně nesprávné.

101. Pokud jde o použitelnost výjimek stanovených v čl. 101 odst. 3 SFEU na řízení podle článku 9 nařízení č. 1/2003, tak ačkoli se Tribunál dopustil pochybení, když potvrdil obecnou nepoužitelnost, napadené rozhodnutí a napadený rozsudek obsahují dostatečné argumenty k tomu, aby bylo stanoveno, že stanovené výjimky nejsou použitelné na projednávanou věc. Z tohoto důvodu navrhuji, aby Soudní dvůr třetí důvod kasačního opravného prostředku zamítl jako neopodstatněný.

B. K čtvrtému důvodu, v němž navrhovatelka tvrdí, že Tribunál nesprávně vyložil článek 9 nařízení č. 1/2003 a bod 128 oznámení Komise o osvědčených postupech pro vedení řízení týkajících se článků 101 a 102 SFEU [28] (dále jen „osvědčené postupy“)

1. Argumenty účastníků řízení

102. GCP, podporovaná Francouzskou republikou, uvádí, že Tribunál tím, že stanovil (v bodech 118 a 119 napadeného rozsudku), že ze své povahy mají relevantní ustanovení za cíl rozdělit vnitrostátní trhy v celém EHP, aniž jejich právní a hospodářský kontext umožňuje konstatovat, že nejsou způsobilé narušit hospodářskou soutěž a že žádný jiný závazek navržený společností Paramount, který by měl menší dopady na GCP, nebyl vhodný, nesprávně vyložil článek 9 nařízení č. 1/2003 a bod 128 „osvědčených postupů“.

103. GCP, společně s Francouzskou republikou, zaprvé uvádí, že Komise tím, že přijala závazky společnosti Paramount týkající se všech smluv uzavřených s provozovateli vysílání v EHP, zatímco výhrady v oblasti hospodářské soutěže obsažené v předběžném hodnocení Komise se týkaly pouze výhradních práv ve Spojeném království a Irsku, nezohlednila zvláštnosti jiných trhů, zejména francouzského trhu, jehož normativní a finanční systém obsahuje specifikum, že financování audiovizuální tvorby provádějí především provozovatelé vysílání, jako je GCP.

26 – Stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2009:555, bod 100).

27 – Stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2009:555, bod 102).

28 – Úř. věst. 2011, C 308, s. 6.

104. Potvrzením přístupu Komise porušil Tribunál zásadu proporcionality a dodržování práv třetích osob, jak připomíná zejména rozsudek ze dne 29. června 2010, Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377, bod 41). Tribunál se tedy dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 106 napadeného rozsudku usoudil, že Komise jednala v mezích pravomocí, které jí byly svěřeny článkem 9 nařízení č. 1/2003, přičemž sledovala cíl tohoto ustanovení (hospodárnost a efektivita řízení), aniž ovlivnila smluvní či procesní práva GCP způsobem, který jde nad rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.

105. Francouzská republika dodává, že skutečnost, že nebyl navržen žádný jiný vhodný závazek, který by odpovídajícím způsobem reagoval na výhrady Komise v oblasti hospodářské soutěže, nepostačuje ke stanovení toho, že byly účinně zohledněny zájmy třetích osob. Vzhledem k tomu, že závazky jsou výsledkem výlučných jednání mezi Komisí a dotčeným podnikem, bylo by obtížné si představit, že zájem třetích osob lze v rámci řízení o závazcích zohlednit pouze porovnáním nabízených závazků s jinými závazky potenciálně navrženými dotčeným podnikem.

106. UPC zdůrazňuje, že napadené rozhodnutí se naopak dotýká zájmů všech aktérů v kinematografickém odvětví. UPC totiž uvádí, že v roce 2018 bezplatné a placené televizní kanály financovaly 97,8 % francouzských filmů s rozpočtem nejméně 4 miliony EUR a 77,2 % filmů s garantovaným rozpočtem od 1 do 4 milionů EUR. GCP předkoupila 113 francouzských filmů a 93,9 % francouzských filmů, které stojí více než 7 milionů EUR. V rámci své analýzy Tribunál nezohlednil tyto okolnosti ani skutečnost, že napadené rozhodnutí, pokud by bylo potvrzeno, by mohlo zcela rozvrátit smluvní standardy všech účastníků trhu.

107. Zadruhé GCP tvrdí, že v souladu s bodem 128 „osvědčených postupů“ a poznámkou pod čarou 76 těchto osvědčených postupů musí být závazky jednoznačné, musí být přímo vykonatelné a jejich provedení nesmí být závislé na vůli třetí osoby, jež není těmito závazky vázána.

108. Tribunál porušil tuto zásadu tím, že v bodě 104 napadeného rozsudku stanovil, že rozhodnutí Komise nepředstavuje zásah do smluvní svobody GCP, neboť GCP se mohla obrátit na vnitrostátní soud za účelem ověření slučitelnosti relevantních ustanovení s čl. 101 odst. 1 SFEU a stran společnosti Paramount vyvození důsledků vyplývajících z vnitrostátního práva. Tribunál navíc tím, že v bodě 103 uvedeného rozsudku stanovil, že přísluší Komisi, aby znovu zahájila šetření, pokud by vnitrostátní soud uložil společnosti Paramount povinnost porušit povinnosti přijaté v závazcích, výslovně uznal, že provedení závazku závisí na vůli GCP, ale nevyvodil z tohoto závěru všechny právní důsledky.

109. GCP, společně s Francouzskou republikou, zatřetí tvrdí, že Tribunál tím, že v bodě 100 napadeného rozsudku stanovil, že napadené rozhodnutí může nanejvýš ovlivnit posouzení vnitrostátního soudu, neboť toto rozhodnutí obsahuje pouze předběžné hodnocení, vážně porušil práva třetích osob. Toto rozhodnutí by totiž zbavilo společnost GCP její smluvní svobody, neboť by ve skutečnosti nemohla u vnitrostátního soudu dosáhnout toho, aby si vnitrostátní soud protiřečil s Komisí a uznal platnost sporných ustanovení. V tomto ohledu z rozsudku ze dne 23. listopadu 2017, Gasorba a další (C-547/16, EU:C:2017:891, body 28 a 29), vyplývá, že vnitrostátní soudy nemohou ponechat bez povšimnutí rozhodnutí přijatá na základě čl. 9 odst. 1 nařízení č. 1/2003 a že musí zohlednit předběžné hodnocení Komise a považovat ho za indicii, ba dokonce za neúplný důkaz o protisoutěžní povaze dotčené dohody.

110. Francouzská republika dodává, že dopad rozhodnutí, jako je napadené rozhodnutí, na posouzení provedené vnitrostátním soudem, by byl posílen závazky sjednanými v dotčeném odvětví s jinými nadnárodními společnostmi, což by zvýšilo pravděpodobnost, že následné závazky budou představovat standard, od kterého by pro vnitrostátní soud bylo čím dál obtížnější se odchýlit. Navíc skutečnost, pokud by vnitrostátní soud stanovil, že dotčená dohoda neporušuje čl. 101 odst. 1 SFEU, že Komise by nezbytně znovu zahájila šetření podle čl. 9 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1/2003, by mohla vnitrostátní soud odradit od zpochybnění předběžného hodnocení Komise.

111. Komise, podporovaná BEUC, tvrdí, že Tribunál v bodech 43 až 58 a 118 napadeného rozsudku správně uvedl, že závazky společnosti Paramount reagovaly na výhrady v oblasti hospodářské soutěže týkající se celého EHP. Relevantní ustanovení totiž představovala dodatečné povinnosti zaměřené na rozdělení vnitrostátních trhů v celém EHP, zakazující nebo omezující přeshraniční pasivní prodej služeb distribuce televizního vysílání ze strany společnosti Sky spotřebitelům, kteří mají bydliště v EHP, ale mimo Spojené království a Irsko, jakož i prodeje provozovatelů vysílání sídlících v EHP, ale mimo Spojené království a Irsko, spotřebitelům s bydlištěm ve Spojeném království a Irsku. Závazky nabízené společností Paramount tudíž vhodně reagovaly na výhrady v oblasti hospodářské soutěže vyjádřené v oznámení námitek a společnost Paramount nenabídla méně závazné závazky, které by na tyto výhrady reagovaly vhodným způsobem.

112. Komise, podporovaná BEUC, kromě toho tvrdí, že Tribunál v bodech 83 až 108 napadeného rozsudku správně uvedl, že provedení závazků společnosti Paramount není závislé na vůli třetích osob, včetně GCP. Nabídnutím těchto závazků totiž společnost Paramount uplatnila svou smluvní svobodu nebýt vázána určitými smluvními ustanoveními a toto rozhodnutí nezáviselo na vůli třetích stran. Přijetí těchto závazků Komisí navíc nezbavilo společnost GCP možnosti obrátit se na vnitrostátní soud za účelem ochrany svých práv v rámci svých smluvních vztahů se společností Paramount. Pokud by vnitrostátní soud shledal, že relevantní ustanovení neporušují čl. 101 odst. 1 SFEU nebo že splňují podmínky uvedené v odstavci 3 téhož článku, příslušelo by tomuto soudu, aby posoudil, zda by výsledek řízení, které u něj probíhá, mohl přimět společnost Paramount k porušení závazků přijatých na základě napadeného rozhodnutí. K tomu, aby se předešlo tomu, že by výsledek tohoto řízení mohl vést společnost Paramount k porušení těchto závazků, mohl by vnitrostátní soud odmítnout nařídit provedení relevantních ustanovení a zároveň podle použitelných vnitrostátních ustanovení uložit společnosti Paramount povinnost k peněžité náhradě a k náhradě škody. Tribunál zvážil toto řešení v bodě 103 napadeného rozsudku.

113. Komise, společně s BEUC, zatřetí tvrdí, že Tribunál v bodě 102 napadeného rozsudku správně stanovil, že GCP se u vnitrostátního soudu mohla domoci rozhodnutí v rozporu s rozhodnutím Komise, které uznává legitimitu sporných ustanovení. Z bodu 29 citovaného rozsudku Gasorba totiž vyplývá, že vnitrostátní soud bude muset pouze zohlednit předběžné hodnocení Komise vyjádřené v napadeném rozhodnutí a považovat ho za indicii, ba dokonce za neúplný důkaz o protisoutěžní povaze sporných ustanovení.

114. BEUC tvrdí, že čtvrtý důvod je nepřípustný, neboť GCP se snaží zpochybnit zjištění a posouzení skutkového stavu učiněná Tribunálem při přezkumu třetího a druhého žalobního důvodu, přičemž v podstatě opakuje tytéž argumenty vznesené v řízení v prvním stupni.

2. Posouzení

a) Porušení zásady proporcionality a dotčení práv třetích osob

115. Ve čtvrtém důvodu kasačního opravného prostředku se v podstatě výtky vznesené proti rozsudku Tribunálu týkají údajného nesprávného právního posouzení tím, že stanovil, že Komise neporušila zásadu proporcionality, když prohlásila závazky navržené společností Paramount za závazné v celém EHP, zatímco výhrady v oblasti hospodářské soutěže vznesené Komisí v rámci předběžné analýzy se týkaly pouze územních exkluzivit ve Spojeném království a Irsku, a tím, že se rozhodnutí Komise nedotýkalo práv třetích osob, neboť tyto třetí osoby mohly stále získat soudní ochranu u vnitrostátních soudů ve vztahu k relevantním ustanovením.

116. Citlivá otázka, kterou má Soudní dvůr vyřešit, se tudíž týká možnosti, že nabídnuté závazky, které Komise přijala, mohou mít důsledky pro smluvní práva třetích osob. Tato otázka se týká citlivé rovnováhy mezi smluvní svobodou a regulačními zásadami a cíli zakotvenými ve Smlouvách, se zvláštním ohledem na ochranu hospodářské soutěže. Jak je známo, smluvní svoboda je výrazem

svobody podnikání, která je zaručena článkem 16 Listiny základních práv Evropské unie [29] a je uznána v ústavních tradicích společných členským státům. Jak však zdůraznila judikatura Soudního dvora, svobodný výkon podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti není absolutní hodnotou, ale musí k němu být přihlédnuto ve vztahu k jeho společenské funkci [30]. Svoboda podnikání tedy může být předmětem široké škály zásahů ze strany veřejné moci, které omezují výkon této svobody ve veřejném zájmu [31].

117. V tomto rámci, velmi stručně nastíněném, existují určitá omezení smluvní svobody zúčastněných stran v projednávané věci, jako jsou omezení, která se týkají povinnosti společnosti Paramount nevkládat do nových licenčních smluv smluvní ustanovení, která vytvářejí absolutní překážky hospodářské soutěži v rámci EU, čímž maří dosažení cíle vnitřního trhu uvedeného v čl. 3 odst. 3 SEU nebo naplnění zásady stanovené v judikatuře a připomenuté Tribunálem, podle které pravidla v oblasti autorských práv zaručují pouze odměnu, která je „přiměřená“ ve vztahu k hospodářské hodnotě poskytované služby, a tudíž případná ustanovení, která stanoví vyšší odměnu, mohou být nepřípustná, pokud je jejich předpokladem rozdělení trhů na vnitrostátní úrovni vyplývající z absolutní územní ochrany vnitrostátního držitele licence.

118. Dopad rozhodnutí v oblasti hospodářské soutěži na stávající smluvní vztahy rozhodně není ničím novým. Zvláštností této věci je to, že s cílem chránit hospodářskou soutěž na vnitřním trhu přijala Komise závazky předložené podnikem, které mají vliv na smluvní vztah samotného podniku se subjektem, který je třetí osobou ve vztahu k řízení uskutečněnému podle článku 9 nařízení č. 1/2003.

119. Může rozhodnutí o přijetí závazků jít až do té míry, že zaváže podnik neplnit smlouvu uzavřenou s třetí osobou? Může cíl ochrany hospodářské soutěže odůvodnit takto intenzivní obětování smluvní svobody třetí osoby? Jedná se tedy o otázku týkající se uplatňování zásady proporcionality na rozhodnutí o přijetí závazků.

120. Komise, opírající se o citovaný rozsudek Alrosa (zejména bod 41), zastává velmi restriktivní výklad úlohy, která má být v této oblasti přiznána zásadě proporcionality. Komise by se měla omezit na ověření, zda dotčené závazky reagují na výhrady, o nichž informovala dotyčné podniky a zda tyto podniky nenabídly méně omezující závazky reagující na její výhrady stejně vhodným způsobem. Právě touto cestou se vydal Tribunál, který stanovil, že Komise výše uvedená ověření ve skutečnosti uskutečnila.

121. Ve skutečnosti však rozsudek Alrosa neomezil použití zásady proporcionality na výše uvedená ověření, protože bezprostředně poté, co odkázal na nutnost toho, aby je Komise uskutečnila, upřesnil, že „při výkonu tohoto ověření musí Komise nicméně zohlednit zájmy třetích osob“ [32].

122. Zásada proporcionality tudíž nachází obousměrné uplatnění: na jedné straně řeší vhodnost závazků reagovat na výhrady Komise a skutečnost, že podnik nenabídl jiné závazky, které ačkoli reagují na výhrady Komise, jsou méně omezující. Na druhou stranu se uplatní na zájmy třetích osob, které jsou v určité míře ovlivněny přijetím závazků. Soudní dvůr tímto způsobem uznává, že v praxi může nastat případ, kdy rozhodnutí ohledně závazků ovlivní rovněž zájmy třetích osob jiných než podniků, které jsou předmětem šetření Komise. V takovém případě však pro to, aby rozhodnutí bylo legitimní, musí být kladně ověřeno ve světle zásady proporcionality.

29 – Ochrana přiznaná článkem 16 Listiny zahrnuje „svobodu vykonávat hospodářskou nebo obchodní činnost, smluvní svobodu a volnou hospodářskou soutěž. Mimoto smluvní svoboda zahrnuje zejména možnost zvolit si hospodářského partnera a možnost určit cenu za plnění“, viz rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Polkomtel (C-277/16, EU:C:2017:989, bod 50). V tomtéž smyslu rozsudek ze dne 12. července 2018, Spika a další (C-540/16, EU:C:2018:565, bod 34), rozsudek ze dne 26. října 2017, BB construct (C-534/16, EU:C:2017:820, body 34 a 35), rozsudek ze dne 22. ledna 2013, Sky Österreich (C-283/11, EU:C:2013:28, bod 42).

30 – Rozsudek ze dne 9. září 2004, Španělsko a Finsko v. Parlament a Rada (C-184/02 a C-223/02, EU:C:2004:497, body 51 a 52); rozsudek ze dne 6. září 2012, Deutsches Weintor (C-544/10, EU:C:2012:526, bod 54).

31 – Rozsudek ze dne 22. ledna 2013, Sky Österreich (C-283/11, EU:C:2013:28, bod 46).

32 – Rozsudek ze dne 29. června 2010, Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377, bod 41).

123. Intenzita přezkumu prováděného z hlediska zásady proporcionality se může v závislosti na dotčeném řízení lišit, a jelikož jde o posouzení nápravných opatření navržených podnikem v řízení, které nezahrnuje zjištění protiprávního jednání, je rozsah zásady proporcionality, jak bylo uvedeno, omezen [33]. Pokud však závazky musí být ověřeny nikoli z hlediska jejich vhodnosti reagovat na výhrady Komise, nýbrž s ohledem na dopad na zájmy třetích osob, pak tato zásada vyžaduje alespoň to, aby práva, která tyto třetí osoby mají a jsou relevantní pro primární právo Unie, nebyla zcela obětována nebo jakkoli zbavena obsahu.

124. Tento závěr vychází ze samotného jádra zásady proporcionality, která jako obecná zásada unijního práva „vyžaduje, aby akty orgánů Unie nepřekračovaly meze toho, co je vhodné a nezbytné k dosažení legitimních cílů sledovaných dotčenou právní úpravou, a pokud se nabízí volba mezi více vhodnými opatřeními, je třeba zvolit nejméně omezující opatření a způsobené nepříznivé následky nesmějí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům“ [34] a je „kritériem pro legalitu všech aktů orgánů Společenství, včetně rozhodnutí Komise jakožto orgánu pro hospodářskou soutěž“ [35].

125. Pokud tedy v důsledku rozhodnutí o přijetí závazků navrhující podnik nebude muset dodržovat své smluvní závazky přijaté vůči třetí osobě, které jsou základními prvky hospodářské rovnováhy, které tyto strany při výkonu příslušné smluvní svobody stanovily, nic nenasvědčuje tomu, že by takovéto závažné obětování smluvní svobody třetí osoby bylo odůvodněno z hlediska zásady proporcionality.

126. Za účelem vyhnutí se tomuto závěru odkazují Komise a Tribunál na právo třetí osoby (GCP) podat žalobu proti podniku, který nabídl závazky (Paramount) za účelem prohlášení jeho smluvní odpovědnosti a za účelem přiznání náhrady škody. Tribunál totiž s odkazem na rozhodnutí Alrosa uvádí, že skutečnost, že individuální závazky nabízené podnikem byly uznány Komisí za závazné, neznamená, že jiné podniky nemají možnost chránit svá případná práva v rámci jejich vztahů s tímto podnikem [36]. Vnitrostátní soud při uplatnění této zásady může stanovit, že relevantní ustanovení porušují čl. 101 odst. 1 SFEU nebo že splňují podmínky uvedené v odstavci 3 tohoto článku, a bude moci rovněž posoudit opodstatněnost návrhu, který je mu předložen, neboť článek 101 SFEU nebrání použití relevantních ustanovení (body 100, 101, 102 napadeného rozsudku).

127. Slabou stránkou tohoto odůvodnění, která je zdůrazněna v kasačním opravném prostředku GCP, je to, že rozhodnutí o přijetí závazků v každém případě ovlivňuje soud, na který se obrátí třetí podnik, jelikož klade volnému uvážení vnitrostátního soudu podstatné právní omezení. Ačkoli není pochyb o tom, že rozhodnutí o závazcích přijaté na základě čl. 9 odst. 1 nařízení č. 1/2003 nevylučuje, aby vnitrostátní soud posoudil praxi, která je předmětem tohoto rozhodnutí, odlišně od Komise, tak „vnitrostátní soudy však nemohou ponechat bez povšimnutí tento druh rozhodnutí. Takové akty každopádně mají povahu rozhodnutí. Mimoto jak zásada loajální spolupráce zakotvená v čl. 4 odst. 3 SEU, tak cíl účinného a jednotného uplatňování práva v oblasti hospodářské soutěže vyžadují, aby vnitrostátní soud zohlednil předběžné hodnocení Komise a považoval ho za indicii, ba dokonce za neúplný důkaz o protisoutěžní povaze dotčené dohody s ohledem na čl. 101 odst. 1 SFEU“ [37].

33 – Rozsudek ze dne 29. června 2010, Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377, bod 47), kde se uvádí, že „i když rozhodnutí přijatá na základě těchto dvou ustanovení podléhají obě zásadě proporcionality, použití této zásady se nicméně liší podle toho, zda se jedná o jedno nebo druhé z těchto ustanovení“.

34 – Rozsudek ze dne 11. ledna 2017, Španělsko v. Rada (C-128/15, EU:C:2017:3, bod 71). Viz v tomtéž smyslu mimo jiné rozsudek ze dne 15. února 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, bod 54), rozsudek ze dne 8. dubna 2014, Digital Rights Ireland (C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 46), rozsudek ze dne 23. října 2012, Nelson a další (C-581/10 a C-629/10, EU:C:2012:657, bod 71).

35 – Stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2009:555, bod 42) a rozsudky citované v poznámkách pod čarou 22 a 23.

36 – Rozsudek ze dne 29. června 2010, Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377, bod 49).

37 – Rozsudek ze dne 23. listopadu 2017, Gasorba a další (C-547/16, EU:C:2017:891, bod 29).

128. Výše uvedená judikatura je zejména v souladu s požadavkem, který vychází z nařízení č. 1/2003, zajistit jednotné uplatňování unijního práva hospodářské soutěže v decentralizovaném systému vymáhání. V tomto ohledu je třeba připomenout, že „aby bylo zajištěno dodržování zásad právní jistoty a jednotného provádění pravidel hospodářské soutěže Společenství v systému souběžných pravomocí, je nutno zabránit vzájemně si odporujícím rozhodnutím. Je proto nezbytné vyjasnit v souladu s judikaturou Soudního dvora dopad rozhodnutí a postupů Komise na soudy a orgány pro hospodářskou soutěž členských států“ [38].

129. Pokud by rozhodnutí Komise, přijaté na základě výše uvedeného článku 9, vnitrostátnímu soudu neukládalo, aby jej zohlednil jako neúplný důkaz, otevřelo by to nebezpečný prostor pro výrazné rozdíly v uplatňování unijního práva hospodářské soutěže v jednotlivých členských státech, přičemž by to ohrozilo decentralizovaný systém vymáhání zavedený nařízením č. 1/2003.

130. V této souvislosti je možnost třetího podniku, jako je GCP, uplatnit před vnitrostátním soudem své důvody a dosáhnout uznání nároku na náhradu škody proti Paramount velmi oslabena, protože musí být překonána domněnka protiprávnosti relevantních ustanovení. Konečně k dosažení cíle ochrany hospodářské soutěže uplatněním zvláště zjednodušeného řízení, a tedy s menšími zárukami ochrany prostřednictvím procesních účastnických práv subjektů dotčených rozhodnutím, dochází k nadměrnému obětování smluvní svobody třetích osob.

131. Proti tomuto závěru nelze ani namítat, že obětování smluvní svobody třetích osob je nezbytné k ochraně hospodářské soutěže a že Komise nemohla změnit obsah závazků, které jsou jednostranným aktem podniku. V tomto ohledu stačí uvést, že Komise měla v souvislosti s charakteristikami projednávané věci jiné vhodnější prostředky k zajištění veřejného zájmu chráněného čl. 101 odst. 1 SFEU. Komise totiž mohla závazky odmítnout z důvodu rozporu se zásadou proporcionality a přistoupit k řízení podle článku 7 nařízení č. 1/2003 za účelem zjištění existence protiprávního jednání [39].

132. Konečně je třeba uvést, jak účinně tvrdila GCP na jednání, že řešení navržené Tribunálem by v konečném důsledku ohrozilo funkčnost a účinnost mechanismu ochrany hospodářské soutěže prostřednictvím rozhodnutí o přijetí závazků. Podnik, který přijme určité závazky, které jsou poté Komisí prohlášeny za závazné, by byl totiž vystaven, podle tvrzení Tribunálu, dvěma „Damoklovým mečům“, které by vážně zpochybnily právní jistotu a vyváženost systému: možnost vzniku smluvní odpovědnosti konstatované vnitrostátními soudy v různých státech Unie a možnost, ještě negativnější pro tento systém, opětovného zahájení řízení Komisí [40], v případě, že by vnitrostátní soud podniku uložil porušení závazku prohlášeného za závazný.

b) Dílčí závěr

133. Z výše uvedeného vyplývá, že Komise při přijímání závazků společnosti Paramount dostatečně nezohlednila zájmy třetích osob, v projednávané věci zvláště dotčené z důvodu již uzavřených smluvních dohod se společností Paramount jinými třetími osobami, včetně nynější navrhovatelky, čímž porušila zásadu proporcionality. Tribunál se dopustil nesprávného právního posouzení, když stanovil, že rozhodnutí Komise je v tomto ohledu bez vad, a tudíž z tohoto konkrétního hlediska navrhuji, aby Soudní dvůr vyhověl čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku.

38 – Bod 22 odůvodnění nařízení č. 1/2003.

39 – Na druhou stranu, pokud se „závazky jednoho nebo více podniků jeví s ohledem na cíl Komise, kterým je ochrana hospodářské soutěže před narušováním, jako nepřiměřené, nemůže je tato prohlásit za závazné. Naopak musí podnik nebo podniky upozornit na nepřiměřenost jejich závazků a případně jej nebo je vyzvat, aby je změnily“, stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Komise v. Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2009:555, bod 43). A v každém případě, stále slovy generální advokátky J. Kokott, „Komise není povinna přijmout závazky, jejichž vhodnost může posoudit až po důkladném přezkumu“ (bod 53).

40 – Podle čl. 9 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1/2003.

V. Závěry

134. Na základě všech výše uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr třetí důvod kasačního opravného prostředku zamítl jako neopodstatněný a ve vztahu k nastíněnému hledisku vyhověl čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku.